

Kunyhók és PALOTÁK

Augusztusi riport

Személy

1960

725.095.13

Részlet a Lágymányosi úti lakótelepről

Bizonyára Kedves Olvasónkat is érdekli, hogy hogyan születik a riport. Hát valahogy így: lapunk szerkesztőjétől megbízást kaptam, hogy Budapestről készítsék riportot. Budapestről? A „Duna gyöngyérő”? Hiszen fővárosunkat ismeri a közel két millió lakosa, ismerik azok, akik évente legalább egyszer feljönnek rokon látogatóba. De még annak sem tudnék sok újat mondani, aki csak a Corvint, Divatcsarnokot vagy éppen a Népstadiónt ismeri. Nem?...

Itt vagyok fővárosunk egyik legszebb kirándulóhelyén a Hármashatárhegyen. Annak is a vendéglőjében. Este 10 óra. Lent a városban kigyulladt már régen a milliós csillag. Hiába, augusztus van, rövidülnek a napok.

Megvan! Oda megyek el, ahonnan a legerősebb fény árad a budai hegyek felé. A megtört „csillagfény” térképén fogok utazni! A Nagykörút ostoronyes fényének ma nem adok „randevút”. De mi az ott? Délen, ott lent a Gellérthegy mögött? És az ott Kispeszt felé? És itt alattunk Óbudán? Mi az a fényzőzőn ott Angyalföld fölött?

Mert Budapestnek nemcsak fényes belvárosa van, hanem messze világító külvárosai is. Igen erről kell írunk! Ime máris életrekelnek a riportter tolla nyomán azok az új városnegyedek, amikről még a pestiek is keveset tudnak és amiket a Budapestre látogatóknak is érdemes megnézni.

Egri vagy lágymányosi?

A dohányosok esküdöznek, hogy a Lágymányosi Dohánygyár cigarettái a jobbak. Nem vitatkozunk velük. Talán igazuk is van...

Ahol a pecázók felszállnak a zöld villamosra és ahonnan a borissza emberek vágódó pillantásokat vetnek a budafoki borpincék felé: ott kezdődik Lágymányos. A dohánygyára mellett van másik büszkesége is Lágymányosnak. Az új lakótelep. Igaz, ha megkérdezzük egy „bennszülött” lágymányosit, az nem tekinti hírességnek a lakótelepet. Hiszen itt van és ami itt van az már nem újság, a pesti embernek!

Itt sétálok ezek között a vadonatúj 5 emeletes paloták között... Mert paloták ezek! Nagyjából már kész az egész lakótelep, csak egy-két helyen dolgozik még a daru. Ki tud-

ná megmondani, hány család talált itt otthonra? És virág, virág mindenütt... Mintha tündérkertben járnék... Félek belépni a házak által körülvett parkba. Olyan tiszta minden... Az új iskola előtt utcasópró ül kis kocsija mellett és uzonnázik. Tejet vajjaskenyérral. Kényelmesen eszik. Ráér. Itt neki van a legkevesebb dolga! Lehet itt látni félig kész üzleteket, játszadózó gyermekeket, taxiállomás ma még üres hívó fülkét, de szemetet sehol... Itt mindenki a magáéra vigyáz!

Őszeres jelenik meg a sarkon. „Használt rongyot, bútor, ruhát veszek!” Szegény! Ennek a batyúja sem fog megtelni! Itt-ott kilépnék az erkélyre, lenéznek erre a múltból itt maradt batyúra és mennek vissza... Délelőtt van, takarítanak...

Illik nem illik: belestem néhány lakás ablakán. Csillár, rendes bútor, könyvek, vázák, szobrok és virág... Virág mindenütt!

Egyik épület kapuján fiatalasszony lép ki kézenfogva kislányát. Szabad? Mi a férje foglalkozása? Villamoskalauz? Rosszul értettem? Igazgató a villamosvasútnál? Nem! Csak kalauz! Egyszerű, jegyet kezelő kalauz. És itt lakik...

Isten veled Valéria!...

Isten veled hazánk szegénye Máriavaléria! Nem sajnálunk és nem sírunk vissza. Tőled örömteli szívvel veszünk búcsút... Tudod, ahogy most meglévő házaid tövében búcsút veszek tőled, sok minden eszembe jut... De hagyjuk a múltat... Te magaddal viszed azt és itt marad a jelen és a jövő. Ne sírj Valéria, mert poraidból 8 emeletes csodaházak épülnek már... És itt veled szemben... Az Üllői út másik oldalán. Nem csodálok meg az ember erejét és munkáját? Hiszen te is elolvashatnád — ha tudnál olvasni — házainak felírását. Épült 1958-ban. Még néhány év és te már csak rossz emlék leszel fővárosunk történetében. Lányom már hallani sem fog rólad...

Búcsúzunk tőled Máriavaléria! Búcsúzunk földbeásott kunyhóidtól, a tüdőbajtól, a nyomorteleptől! S mert itt még sok a törmelék, hiszen egy évszázadot kell eltisztogatni, átmegyünk a túlsó oldalra. És mert jól esik megpihenni, beülünk az ország egyik legmodernebb cukrász-

dájába. Nem! Ez nem a belvárosban van, hanem itt a haldokló Máriavaléria teleppel szemben... Csak egy út választ el...

Búcsúzik a Máriavaléria... Isten veled... Nyugodjál békében...

Halászlé srammlizenével

Mintha szégyellné magát Óbuda, úgy húzza össze magát régi házaival. Mitől fél? Mit szégyell? Hogy új lakótelep épül a régi téglagyári munkáslakások helyén? Nem, erre büszke ez a történelmi múlttal és romantikával egyformán fűszerezett óbuda. Hát akkor mitől? Hogy elveszti Krúdy Gyula emlékét és elkerül a fiatal szerelmesek? Nem kell ezt sem féltetni. A 4 és 6 emeletes új házak tövében lesz új romantika és

új történelem. Vagy már ezek a házak is történelmet írnak?...

Daru és beton. Ez most Óbuda. Gépzúgás és kopácsolás. Éhes földgödek és mellettük földbemélyedt munkáslakások. De már szól a lélekarhang felettük. Ott kongatják abban a lapos épületben, amelynek a homlokán tábla hirdeti, hogy itt kísérleti lakótelep épül. Na nem azért kísérleti, mintha azt kísérleteznék ki, hogy kell-e ilyeneket építeni. Azt már az Idő kikísérletezte...

Öregszik az „öreg” Óbuda. És az élet rendje, hogy az „öreg” átadja helyét a fiatalnak. A földbemélyedt munkáslakások az emeletesnek. A rút a szépnek. Az egészségtelen az egészségesnek...

Tányérjainkban ezután is ott gözölgő a híres óbudai halászlé... apánk megfáradt lábát még meg fogja mozgatni a sramml... gyerekeink májusi esténként ki fognak járni Óbudára „mútat” keresni... Csak a kőntös lesz új, modern, szép és egészséges...

Hajrá Vasas!

A Fáy utcai Vasas sportpálya szurkolóerege nemcsak a mérkőzést láthatja. Hiszen a Rákospatakon túl van hazánk egyik legnagyobb és legszebb új lakótelepe, amit csak úgy ismer az újságolvasó, hogy a Fiastyúk utcai lakótelep.

És mindez itt Angyalföldön. A XIII. kerületben. A Béke út és a Váci út között...

Valahogy ilyennek képzeltem el gyermekkorom tündérmeséiben a mesebeli várost. Színesnek és hatalmasnak, virágosnak és csodálatosnak... Hát ilyen ez az új Angyalföld! Az ember itt csak felsőfokban beszélhet... Hiszen még a riportter szívét is eltölti valami szorongás, hogy eddig nem látta... Pedig ha valamilyen, akkor ezt érdemes megnézni! A színskála különböző színeibe öltözött 5—8 emeletes házakat. A házak között a parkok üde fényét. Az éttermet és kultúrházat. A plakátot, mely hirdeti, hogy szabadtéri hangverseny lesz. Igen, Szabadtéri hangverseny Angyalföldön 1960 augusztusában...

A Rákospatak fölnez ezek-
re a már színeiben is mosoly-
gó és örvendező házakra és
csodálkozik: ilyet még nem
látott...

Többet írni erről nem le-
het! Ezt látni kell. És érde-
mes megnézni!

Hogy hol szeretnék lakni?
A Rózsadombon? Nem! Itt a
Fiastyúk utcai lakótelepen a
Vasas-pálya mellett!

*

Így születik a riport.

Most csak külsőleg néztük
meg az új Budapestet. Legkö-
zelebb majd bekopogtatunk
néhány lakásba is. Mert ez
csak néhány fényforrás volt
a fénylő fővárosunk életéből...
Addig is: Istenem, boldog va-
gyok, hogy mindez a miénk!

Karner Ágoston